Rozdział 6

WŁAŚCICIELE, GOSPODARZE I MIESZKAŃCY WSI KUCHARY KOŚCIELNE W LATACH 1906-1947

Właściciele rozparcelowanego majątku w Kucharach Kościelnych w 1906 r.

Wymienieni poniżej gospodarze spisani są z ksiąg wieczystych w Koninie, dotyczących dóbr ziemskich Kuchary Kościelne na początku XXw. [5]:

- Dziedzic Zygmunt Wichliński rozparcelował pozostałą ziemię folwarczną w ilości 560,3 mórg (tzw. resztówka).
- Sakowski Franciszek z Zarzewa – 61 mórg,
- Pawłowski Józef ze Święci – 27,5 morgi,
- Wiśniewski Walenty – 31 mórg,
- Witkowski Antoni z Oleśnicy koło Zagórowa kupił dwór i 100 mórg ziemi,
- Witkowski Franciszek – 30 mórg,
- Leśniewski Franciszek z Kuchar – 60 mórg – w 1913 r. sprzedał swoją ziemię 52 morgi, dom i zabudowania gospodarcze Jakubowi Królowi z Czyżewa, a Janowi Wojnickiemu drugi dom i 8 mórg, (Leśniewski wybudował dwa domy mieszkalne dla synów z rozebranych czworaków).
- Bachera Marcin z Czyżewa – 30 mórg,
- Przybyłowicz Wojciech z Dąbrowicy – 27,5 morgi,
- Jakubowicz Andrzej z Kuchar – 9,5 morgi z wiatrakiem dworskim.
- Parafia Kuchary – 20 mórg kupił ks. St. Małachowski dla parafii za własne pieniądze.
- Michniacki Franciszek z Kuchar kupił od dziedzica Wichlińskiego karczmę z powozownią i 9,2 morgi.
- Panecki z Zarzewa – 15 mórg w 1925 r. sprzedał Aleksandrowi Puszczewiczowi ziemię i wiatrak.
- Rusin – 16 mórg.
- Dryjer ze Święci – 8,2 morgi.
- Młotkiewicz z Grzymiszewa – 8,4 morgi i kuźnię dworską.
- Brzychcy ze Święci – 20 mórg.

- Wrzesiński Józef – 32 morgi, w 1924 r. 17 mórg sprzedał Janowi Pałaszowi
- Lepczyński z Kuchar – 4 morgi.
- Ks. Stanisław Małachowski – proboszcz w Kucharach – 50 mórg (własność prywatna.)

Uwaga: do każdej zakupionej ziemi z rozparcelowanego majątku w Kucharach przydzielona została ziemia z tzw. żurawin, po około 3-4 morgi (żurawin to nisko położony teren łąkowy, na którym wydobywano torf przeznaczony na opał).

Nie podano gospodarzy którzy nabyli ziemie z dóbr ziemskich Kuchary Kościelne, z folwarków: Franki, Chonatki, Nowiny, które były rozparcelowane wcześniej od 1896 do 1901 r.

Gospodarze i mieszkańcy wsi Kuchary Kościelne w 1910 r. oraz w 1947 r.

Gospodarze i mieszkańcy wsi Kuchary Kościelne w 1910 r. podani przez ks. St. Małachowskiego do Archiwum Diecezjalnego w Włocławku (sprawozdanie):

Jakubowicz Andrzej,
Pawłowski Józef,
Michniacki Franciszek,
Leśniewski Franciszek,
Witkowski Antoni,
Witkowski Franciszek,
Bachera Marcin,
Przybyłowicz Wojciech,
Wrzesiński Józef,
Wiśniewski Walenty,
Sakowski Franciszek,
Lepczyński,
Panecki,
Nowacki,
Rusin,
Brzychcy,
Zamiatowski,
Mirkiewicz,
Sadłowski,
Białas,
Urycki,
Dryjer,
Gorzelańczyk,
Olkowski,

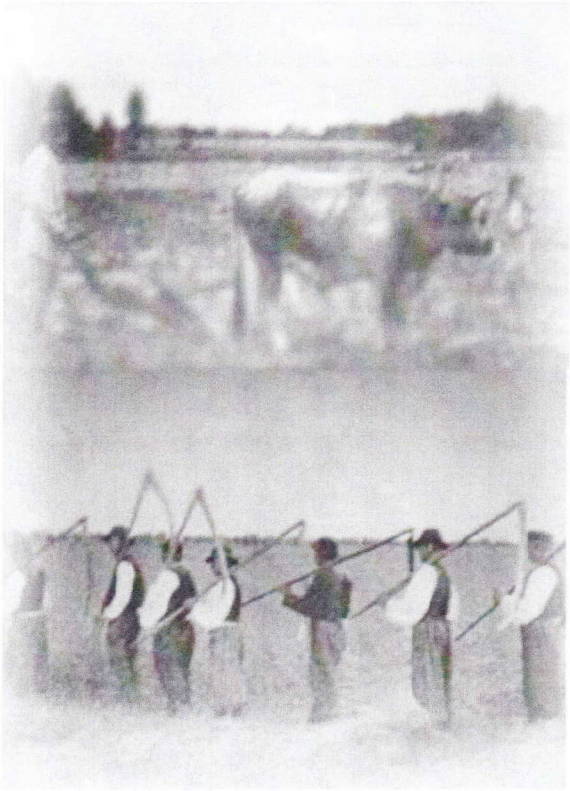

Wojciechowski,
Jankowski,
Tylżanowski,
Wolniewicz,

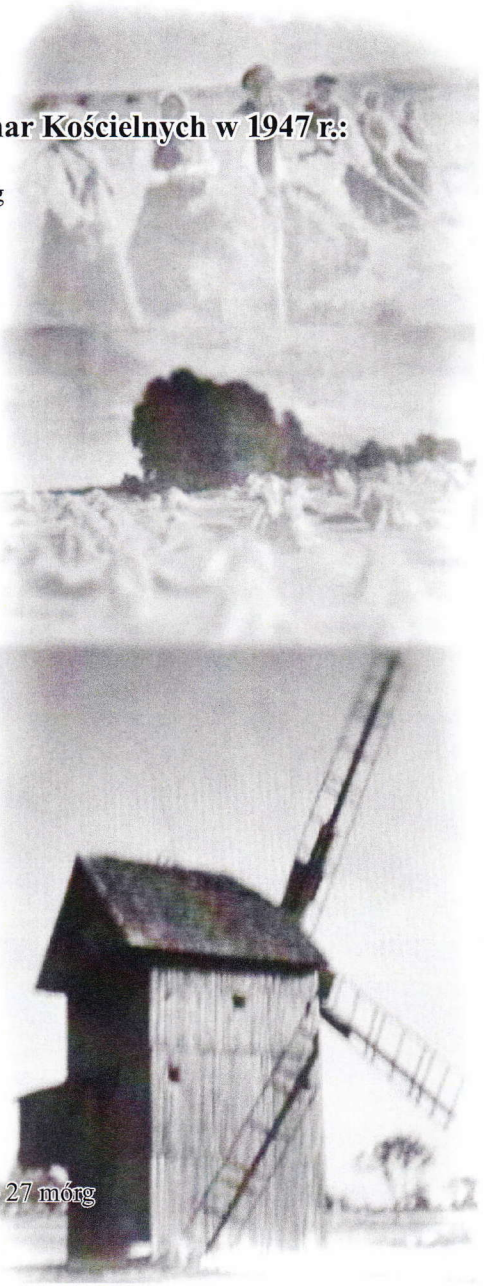

Gospodarze Kuchar Kościelnych w 1947 r.:

Puszczewicz Aleksander – 25 mórg
Woźniak Franciszek – 1,5 morgi
Kubiak Józef – 2,5 morgi
Witkowski Wincenty – 13 mórg
Kowalski Czesław – 1 morga
Karmowski Zenon – 6 mórg
Pawlak Wojciech – 8,5 morgi
Wiśniewski Walenty – 2 morgi
Woźniak – 10,5 morgi
Cichocki Marcin – 6 mórg
Michalski Władysław – 7 mórg
Karmowski Wojciech – 2 morgi
Bachera Mieczysław – 17 mórg
Przybylski – 4 morgi
Sakowski – 8 mórg
Jedrzejak Jan – 5 morgi
Adamczyk Barbara – 9,5 morgi
Gałęziewski Józef – 2 morgi
Brzychcy – 14 mórg
Miętkiewicz Józef – 2 morgi
Szczepaniak Józef – 5 mórg
Wieczorek Walenty – 3 morgi
Pałasz Jan – 18 mórg
Paprocki – 4,2 morgi
Sakowski Walenty – 17,5 morgi
Michniacki Antoni – 1 morga
Dryjer Józef – 3 morgi
Dyc Franciszek – 17 mórg
Pawłowski Czesław – 26,5 morgi
Król Jan – 8,2 morgi
Pawlowski Józef – 13 mórg
Ks. Kazimierz Rakowski, parafia – 27 mórg
Piskosz Michał – 17 mórg
Zerkowski Piotr – 27,5 morgi
Koziarski Jan – 10 mórg

Wojnicki Henryk – 3 morgi
Przygocki Jan – 9,5 morgi
Wojnicki Edmund – 5 mórg
Operacz Józef – 8 mórg–
Bachera Marcin – 30 mórg
Urbaniak Zygmunt – 1 morga
Wrzesiński M. – 15 mórg
Nowakowski Antoni – 1 morga
Sobczak Józef – 4 morgi
Goździk Józef – 9,5 morgi
Sadłowski Feliks – 16,5 morgi
Król Józef – 24 morgi
Kowalczyk Maria – 4 morgi
Kowalski Józef – 22 morgi
Król Franciszek – 6 mórg
Witkowski Stefan – 41,5 morgi

Podane nazwiska według Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego z 1946 r. [Akta parafialne Kuchar Kościelnych, rękopisy w archiwum kościelnym w Kucharach Kościelnych oraz dokumenty znajdujące się zbiorach własnych autora]

Rozdział 7

OPIS DWORU W KUCHARACH KOŚCIELNYCH

Rycina kościoła i znajdującego się w oddali dworu w Kucharach Kościelnych z XIX w. [6]

Dwór szlachecki to nieodłączna część polskiego krajobrazu. Był to kompleks całego folwarcznego gospodarstwa rolnego, obejmujący zabudowania mieszkalne właściciela i zabudowania gospodarcze. Najistotniejszą formą całego kompleksu było ulokowanie rezydencji w krajobrazie – otoczeniu parkowym. Dwór był dawniej ośrodkiem życia społeczeństwa na wsi. Miejsce zamieszkiwania naszych przodków, dwory i chaty, są naszym dziedzictwem kulturowym. My, jako prawdziwi Polacy, spróbujmy wydobyć z nich to, co jest najpiękniejsze i najcenniejsze. Poznajmy bogactwo kulturowe i ich znaczenie, dbajmy o nie by ich nie zatracić, aby nasi potomkowie tak jak my mogli odnaleźć swoje korzenie.

Pierwszy dwór w Kucharach od XIII w. najprawdopodobniej był dworem myśliwskim. Później pojawia się w dokumentach jako dwór szlachecki, opisywany na przestrzeni wieków według właścicieli.

W inwentarzach z 1704 r. jest opis nowego dworu w Kucharach Cerkiewnych, w którym była izba wielka z 6 oknami, pokój dzienny, izba kuchenna z piecem, spiżarnią, kolejny pokój mniejszy, następny pokój z kominkiem oraz pokój większy z 4 oknami. (opis ks. gr. konin. 95)

W 1744 r. był to budynek drewniany na wysokiej podmurówce kamiennej, dach kryty gontem, pośrodku znajdował się kamienno-ceglany komin, a w nim wędzarnia i piec chlebowy, 5 pokoi, kuchnia, spiżarnia przedsionek i dwie werandy, drzwi i okiennice miały żelazne okucia, kamienny próg, wokół dworu były stawy połączone szerokimi rowami ze strumieniem (tzw. fosa). Niedaleko od dworu stał Folwark z 1 izbą, komorą, stajnią, piętrowy spichlerz, owczarnia, stodoły i obory, trochę dalej stała wielka stodoła z mielcuchem. W stronę południową stały mieszkania dla pracujących w folwarku tzw. czworaki. Obecnie na tym placu stoją zabudowania pana Kowalskiego i pana Wojnickiego. (Opis dworu wspomniany przez dziedzica Rocha Biskupskiego (księgi parafialne dotyczące Kuchar z 1750 r.).

Murowany dwór z czerwonej cegły z XIX w. był to budynek w środkowej części piętrowy, został postawiony w miejscu między dwoma stawami, a strugą na niewielkim wzniesieniu, dojazd do niego był od strony południowo-zachodniej, pomiędzy stawami. Według zwyczaju staropolskiego dwór stał na godzinę jedenastą, tak aby jego fasada frontowa miała pełne słońce o tej porze dnia.

Był to okazały budynek, kryty blachą z dwiema werandami, skierowany frontem w stronę kościoła.

Wchodząc wejściem frontowym, na wprost znajdował się przedsionek, z którego wchodziło się do dużego salonu, dalej do pokoi gościnnych, dwóch po prawej stronie i dwóch po lewej. W tylnym skrzydle była kuchnia z zapleczem gospodarczym. W wielkim salonie były piece kaflowe i kominek, a nad nimi herby rodów szlacheckich z Kuchar Kościelnych, oraz schody prowadzące na górną kondygnację dworu, do dwóch pokoi i mniejszego pomieszczenia z poddaszem gospodarczym. Dwór Kucharski w XX w. nie doczekał się renowacji, ani żadnych remontów, powoli zaczął niszczeć, spalił się na początku II wojny światowej.

Między dworem a kościołem była piękna alejka dojazdowa do dworu, porośnięta po obu stronach okazałymi drzewami: klonami, jesionami, dębami i bukami. Była też alejka dla pieszych porośnięta krzewami ozdobnymi, którą to właściciele dworu uczęszczali do kościoła i do karczmy dworskiej.

Drzewa zostały wycięte przez ostatniego właściciela dworu w okresie międzywojennym, prawie wszystkie wykupili za długi mieszkańcy wsi Święcia pochodzenia niemieckiego. Dziedziczka z Kuchar, pani Gałczyńska, była fascynatką kwiatów i krzewów ozdobnych. Obsadzała nimi dwór oraz alejki przydrożne we wsi. Alejki wysadzone krzewami róż, po rozkwitnięciu były ozdobą wsi, słynne w okolicy i dworach sąsiedzkich. Była tu także duża plantacja tych róż, które sprzedawano na targach i jarmarkach. (Opis dworu ze wspomnień ks. Zdzisława Króla i Hanny Łukasiewicz z domu Sobczak.)